

Tìm lại tên cho những anh hùng nằm lại nơi "cửa ngõ" Điện Biên Phủ

11:47 27/07/2026

Giữa những ngọn đồi bình yên của xã Tu Vũ (tỉnh Phú Thọ), nơi từng là chiến trường ác liệt bảo vệ tuyến hậu cần chiến lược cho Chiến dịch Điện Biên Phủ, hơn 70 năm sau tiếng súng đã lùi xa, một "chiến dịch" khác vẫn đang âm thầm diễn ra. Không còn là cuộc hành quân dưới mưa bom, đạn lửa, mà là hành trình tìm lại tên tuổi cho những người lính đã nằm lại trong lòng đất mẹ, để họ thực sự được trở về với gia đình, quê hương và lịch sử.

Đảng ủy - HĐND - UBND - Ủy ban MTTQ Việt Nam xã Tu Vũ trang trọng tổ chức lễ dâng hương tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ.

Cửa ngõ Điện Biên Phủ và những người lính chưa trở về

Trong dòng chảy lịch sử của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, Tu Vũ là địa danh mang ý nghĩa đặc biệt. Nằm bên dòng sông Đà, nơi nối liền vùng trung du với chiến trường Tây Bắc, Tu Vũ từng là mắt xích quan trọng trên tuyến hậu

cần phục vụ Chiến dịch Điện Biên Phủ. Hàng vạn lượt dân công, bộ đội cùng những đoàn xe chở lương thực, vũ khí, thuốc men đã vượt qua nơi đây để tiếp sức cho chiến trường quyết định vận mệnh dân tộc.

Chính vì giữ vị trí chiến lược ấy, Tu Vũ trở thành mục tiêu đánh phá ác liệt của địch. Biết bao cán bộ, chiến sĩ đã anh dũng hy sinh khi bảo vệ tuyến vận tải huyết mạch, góp phần giữ vững mạch máu giao thông, tạo tiền đề quan trọng cho thắng lợi của Chiến dịch Điện Biên Phủ ngày 7/5/1954.

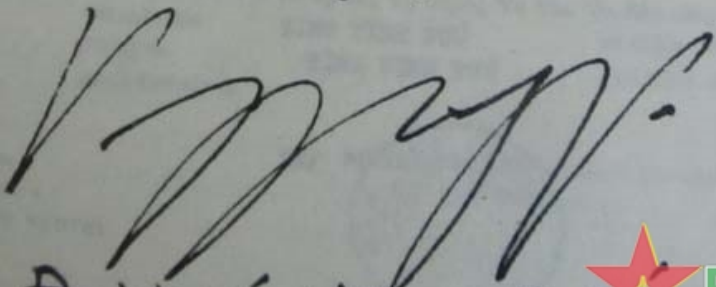
Bộ đội pháo binh ta đón đánh địch trên sông Đà trong trận Tu Vũ, mở màn Chiến dịch Hòa Bình. (Ảnh: TTXVN)

Sau chiến tranh, Nghĩa trang Liệt sĩ Mặt trận Tu Vũ được xây dựng để quy tập những người con đã nằm lại trên mảnh đất này. Đến nay, nghĩa trang là nơi yên nghỉ của 301 liệt sĩ, gồm 249 liệt sĩ thời kỳ kháng chiến chống Pháp, 32 liệt sĩ chống Mỹ và 20 liệt sĩ trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc.

Điều day dứt là trong số 249 phần mộ liệt sĩ chống Pháp, vẫn còn 224 phần mộ chưa đầy đủ thông tin, gồm 18 phần mộ thiếu thông tin và 206 phần mộ chưa xác định được danh tính.

Những con số ấy không đơn thuần phản ánh công việc còn dang dở của lịch sử. Đằng sau mỗi phần mộ vô danh là một gia đình vẫn mòn mỏi chờ đợi, là những người mẹ, người vợ, người con nhiều khi đã đi hết cuộc đời mà chưa một lần biết chính xác nơi người thân mình yên nghỉ. Chính vì vậy, khi Ban Chỉ đạo quốc gia về tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ phát động “Chiến dịch 500 ngày đêm đẩy mạnh thực hiện tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ còn thiếu thông tin”, hướng tới kỷ niệm 80 năm Ngày Thương binh

- Liệt sĩ (27/7/1947-27/7/2027), Tu Vũ trở thành một trong những địa phương triển khai với tinh thần khẩn trương và trách nhiệm cao nhất.

Chiến thắng Tu Vũ
10/12/51
là trận công - Kiên lớn
nổ đầu thắng lợi của
Chiến dịch Hòa Bình, góp
nhiều kinh nghiệm quý
cho các trận đánh, các
chiến dịch tiếp sau.
Hà Nội, ngày 10/12/96

Đại tướng Võ Nguyên Giáp

Bút tích của Đại tướng Võ Nguyên Giáp gửi cán bộ, chiến sĩ Trung đoàn 88 Tu Vũ. (Ảnh: Báo Quân đội Nhân dân)

Thực hiện chỉ đạo của Ban Chỉ đạo quốc gia, Ban Chỉ đạo tỉnh Phú Thọ đã ban hành chương trình hành động giai đoạn 2026-2030, thành lập đội tìm kiếm, các tổ công tác liên ngành và tổ lấy mẫu hài cốt phục vụ giám định ADN. Trên cơ sở

đó, UBND xã Tu Vũ đã khẩn trương quán triệt các văn bản chỉ đạo, xây dựng kế hoạch cụ thể, phối hợp với các đơn vị chuyên môn triển khai đồng bộ các nhiệm vụ ngay tại Nghĩa trang Liệt sĩ Mặt trận Tu Vũ.

Mỗi mẫu ADN là một hy vọng đoàn tụ sau hơn bảy thập kỷ

Nếu nhìn từ bên ngoài, việc lấy mẫu ADN chỉ là những thao tác kỹ thuật nhưng ở Tu Vũ, đó là một cuộc "khai quật" đặc biệt, bắt đầu từ lòng biết ơn. Do các phần mộ đã được quy tập từ nhiều thời điểm, trải qua nhiều lần cải tạo, xây dựng, ắp đá và bố trí theo hình cánh sen, các ngôi mộ gắn liền thành một khối thống nhất. Muốn tiếp cận 206 phần mộ chưa xác định danh tính, địa phương buộc phải tháo dỡ toàn bộ 248 phần mộ liệt sĩ chống Pháp, kể cả những phần mộ đã có thông tin.

Đó là công việc chưa từng có tiền lệ. Từng viên gạch được nhấc lên bằng tất cả sự cẩn trọng. Từng tiểu sành được mở ra với sự thành kính của những người đang thực hiện một nhiệm vụ thiêng liêng. Không chỉ lấy mẫu ADN, xã Tu Vũ còn thay mới toàn bộ những tiểu đựng hài cốt đã nứt, vỡ, thay 248 nắp tiểu, đồng thời xây dựng, sắp xếp lại toàn bộ khu mộ theo quy hoạch thống nhất, bảo đảm sự trang nghiêm và thuận lợi cho công tác quản lý lâu dài.

Đoàn công tác của Quân khu 2 do đồng chí Thiếu tướng Nguyễn Ngọc Ngân - Phó Chủ nhiệm Chính trị Quân khu 2 làm Trưởng đoàn đã đến kiểm tra công tác tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ trên địa bàn xã Tu Vũ.

Để hoàn thành khối lượng công việc lớn trong thời gian ngắn, địa phương đã huy động lực lượng quân sự, dân quân tự vệ, đoàn viên thanh niên cùng nhiều máy móc, phương tiện tham gia thi công, bảo vệ hiện trường và phục vụ quá trình lấy mẫu. Đây là nhiệm vụ phát sinh ngoài dự toán ngân sách năm 2026. Tổng kinh phí thực hiện gần 5 tỷ đồng, trong khi ngân sách xã mới cân đối được 1,236 tỷ đồng. UBND xã Tu Vũ đã báo cáo, đề nghị tỉnh hỗ trợ thêm 3 tỷ đồng để thanh toán khối lượng công việc đã hoàn thành.

Giữa tháng 7 vừa qua, đoàn công tác Quân khu 2 do Thiếu tướng Nguyễn Ngọc Ngân, Phó Chủ nhiệm Chính trị Quân khu 2 làm Trưởng đoàn đã trực tiếp đến kiểm tra việc triển khai Chiến dịch 500 ngày đêm tại Tu Vũ. Sau lễ dâng hương tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ, đoàn công tác đã theo dõi trực tiếp quy trình lấy mẫu ADN tại Nghĩa trang Liệt sĩ Mặt trận Tu Vũ.

Phát biểu tại buổi làm việc, Thiếu tướng Nguyễn Ngọc Ngân ghi nhận sự chủ động của cấp ủy, chính quyền địa phương và lực lượng vũ trang xã trong quá trình triển khai chiến dịch; đồng thời đề nghị tiếp tục phát huy vai trò của cả hệ thống chính trị, đẩy nhanh tiến độ lấy mẫu, hoàn thiện hồ sơ khoa học, chính xác ở từng khâu để sớm xác định danh tính các liệt sĩ còn thiếu thông tin.

Không chỉ lấy mẫu ADN, xã Tu Vũ còn thay mới toàn bộ những tiểu đựng hài cốt đã nứt, vỡ, thay 248 nắp tiểu, đồng thời xây dựng, sắp xếp lại toàn bộ khu mộ theo quy hoạch thống nhất.

Chủ tịch UBND xã Tu Vũ Nguyễn Văn Đức chia sẻ: "Đối với địa phương, đây không đơn thuần là một nhiệm vụ hành chính hay kỹ thuật. Mỗi phần mộ được

lấy mẫu ADN là thêm một cơ hội để một người lính được trở về đúng tên tuổi của mình. Dù nguồn lực còn nhiều khó khăn, xã vẫn quyết tâm hoàn thành các mục tiêu của Chiến dịch 500 ngày đêm, bởi đó là trách nhiệm trước các Anh hùng liệt sĩ và cũng là mong mỏi của biết bao gia đình trên cả nước."

Đến nay, việc lấy mẫu hài cốt phục vụ giám định ADN tại Nghĩa trang Liệt sĩ Mặt trận Tu Vũ đã cơ bản hoàn thành, kịp thời để nhân dân cả nước về dâng hương, tưởng niệm dịp 27/7.

Đạo lý "Uống nước nhớ nguồn" tiếp nối bằng những việc làm hôm nay

Song hành với công tác lấy mẫu ADN và hoàn thiện hồ sơ xác định danh tính liệt sĩ, xã Tu Vũ cũng triển khai nhiều hoạt động "Đền ơn đáp nghĩa" nhân dịp 27/7. Các đoàn công tác đã trực tiếp đến thăm hỏi, tặng quà các thương binh, bệnh binh, người hoạt động kháng chiến bị nhiễm chất độc hóa học và gia đình chính sách trên địa bàn. Những cuộc gặp gỡ giản dị nhưng ấm áp ấy là sự tiếp nối của mạch nguồn tri ân, khẳng định rằng hành trình tìm lại danh tính cho những người đã khuất luôn gắn liền với sự chăm lo, trân trọng những người còn sống đã cống hiến một phần xương máu cho Tổ quốc.

Trong những ngôi nhà mộc mạc, câu chuyện không chỉ xoay quanh sức khỏe hay cuộc sống thường ngày, mà còn là ký ức về những năm tháng chiến tranh và niềm xúc động khi thấy các đồng đội của mình đang từng bước được tìm lại tên tuổi. Ông Nguyễn Trường Sinh, thương binh suy giảm khả năng lao động 81% tại khu 12 xúc động nói: "*Chúng tôi may mắn được trở về, còn nhiều đồng đội vẫn nằm lại mà chưa biết tên. Nếu xác định được danh tính cho các liệt sĩ, đó là niềm an ủi rất lớn đối với thân nhân và cả những người còn sống như chúng tôi."*

Song hành với công tác lấy mẫu ADN và hoàn thiện hồ sơ xác định danh tính liệt sĩ, xã Tu Vũ cũng triển khai nhiều hoạt động "Đền ơn đáp nghĩa" nhân kỷ niệm 79 năm Ngày Thương binh-Liệt sĩ (27/7/1947-27/7/2026).

Chiều 24/7/2026, Đảng ủy, HĐND, UBND, Ủy ban MTTQ Việt Nam xã Tu Vũ trang trọng tổ chức lễ dâng hương tại Nghĩa trang Liệt sĩ Mặt trận Tu Vũ, Nghĩa trang Liệt sĩ Hoàng Xá và Nhà bia tưởng niệm Mẹ Việt Nam Anh hùng, các Anh hùng liệt sĩ Đồng Trung.

Trong lời báo công trước anh linh các Anh hùng liệt sĩ, lãnh đạo xã cho biết tổng kinh phí triển khai các hoạt động "Đền ơn đáp nghĩa" trên địa bàn thời gian qua đạt hơn 4 tỷ đồng, trong đó ngân sách địa phương bố trí trên 3 tỷ đồng. Nguồn kinh phí được sử dụng để thăm hỏi người có công, chỉnh trang các công trình ghi công liệt sĩ, cải tạo Nghĩa trang Liệt sĩ Mặt trận Tu Vũ, tổ chức lấy mẫu ADN hơn 200 phần mộ chưa xác định danh tính và hoàn thành công trình cải tạo, nâng cấp Nghĩa trang Liệt sĩ Hoàng Xá với tổng mức đầu tư hơn 1,2 tỷ đồng. Những con số ấy không chỉ phản ánh sự quan tâm của cấp ủy, chính quyền địa phương đối với công tác "Đền ơn đáp nghĩa", mà còn cho thấy quyết tâm biến lòng biết ơn thành những hành động cụ thể, thiết thực.

Chiến tranh đã lùi xa, những người trực tiếp cầm súng năm xưa giờ chỉ còn lại rất ít. Nhưng ở Tu Vũ, cuộc hành trình tri ân vẫn chưa bao giờ khép lại. Mỗi mẫu ADN được lấy hôm nay đều mang theo hy vọng về một cuộc đoàn tụ sau hơn bảy thập kỷ. Mỗi danh tính được xác định là thêm một người lính được trở về trong ký ức của gia đình, quê hương và Tổ quốc.

“Chiến dịch 500 ngày đêm đẩy mạnh thực hiện tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ còn thiếu thông tin” vì thế không chỉ là nhiệm vụ của các cơ quan chức năng. Trên mảnh đất từng góp phần làm nên Chiến thắng Điện Biên Phủ, đó còn là hành trình nối liền quá khứ với hiện tại, nơi đạo lý “Uống nước nhớ nguồn” được viết tiếp bằng trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và sự đồng lòng của nhân dân. Bởi chỉ khi những người đã nằm lại được gọi đúng tên mình, những hy sinh thầm lặng mới thực sự được tri ân trọn vẹn; những khoảng trống trong ký ức của biết bao gia đình mới dần được lấp đầy; và lịch sử mới hoàn chỉnh bằng sự trở về của những người con đã hiến dâng trọn tuổi xuân cho độc lập, tự do của Tổ quốc.

Hậu Thạch